

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	14 december 2023
Agendapunt:	8
Onderwerp:	Vaststelling Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 31 oktober 2023

Inleiding

Voor u ligt het eindconcept van de Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst (bijlage 1). In de visie is het gezamenlijk streefbeeld voor 2050 bepaald. De Maashorst wordt verder ontwikkeld tot een natuurgebied waar natuurlijke processen centraal staan. Denk aan bescherming en herstel van natuurwaarden, zoals het natuurlijk watersysteem en natuurbeheer door begrazing in een uitgebreider begrazingsgebied. Het is ook een belangrijk gebied voor onze inwoners. Daarom worden de voorzieningen in de natuurschil, met name rond de recreatieve entrees, versterkt en verder uitgebreid in de levendige schil.

In januari 2023 heeft u, samen met de raadsleden van Maashorst en Oss, richting gegeven aan de Gebiedsvisie. Vervolgens heeft op 12 september 2023 aan de hand van een opinienota in de commissie MZ gesproken over de concept Gebiedsvisie (verslag zie bijlage 3). Ook de raadscommissies in Maashorst en Oss hebben de concept Gebiedsvisie besproken. Naast deze bestuurlijke consultatie is de conceptvisie ook ter advisering aan de (voormalige) Gebruikersraad en Raad van Advies van natuurgebied De Maashorst aangeboden.

Uit deze consultaties en advisering zijn geen nieuwe inzichten naar voren gekomen die vragen om een inhoudelijke koerswijziging van de Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst. De tekst en afbeeldingen van de Gebiedsvisie zijn op basis van de ontvangen reacties op onderdelen wel tekstueel en/of visueel aangescherpt of verduidelijkt (nadere toelichting zie bijlage 2).

De Gebiedsvisie wordt nu ter vaststelling aan u en de gemeenteraden van Maashorst en Oss aangeboden. Ook Staatsbosbeheer zal de Gebiedsvisie vaststellen. De Gebiedsvisie is richtinggevend en kaderstellend, niet maatgevend.

Voorstel

- De Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst vast te stellen.

Argumenten

1.1 De Gebiedsvisie bouwt voort op het MaashorstManifest

In 2009 is een gezamenlijke visie opgesteld, het MaashorstManifest. Vanwege nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken, zoals de klimaatverandering, actualiseren we deze visie. In de nieuwe Gebiedsvisie is het gezamenlijk streefbeeld voor 2050 bepaald. Daar waar zaken voor een deelgebied, zoals Hooge Vorssel en Herperduin, afwijken hebben we dat benoemd.

De belangrijkste principes uit het MaashorstManifest die ook terugkomen in de nieuwe Gebiedsvisie zijn:

- **Natuur:** De ontwikkeling van de natuurkern gebeurt door natuurlijke processen, in samenhang met goed beheer en begrazing. Er is alle ruimte voor de mens om te genieten en tot rust te komen. Maar er zijn ook genoeg plekken waarin de kwetsbare natuur en de rust van dieren zijn veiliggesteld.
- **Water:** Herstel van het watersysteem is een belangrijke basis voor natuurontwikkeling in het natuurgebied. Ook zorgt dit voor herstel van de wijstgronden. Het tegengaan van verdroging en het herstel van wijst zorgt voor de unieke ontwikkeling van het landschap.
- **Landschap:** Het landschap verandert continu. Ontwikkelingen sluiten aan bij de kernkwaliteiten van het gebied, met behoud van de identiteit van elke streek.
- **Cultuurhistorie:** In de natuurkern liggen dreven. Dit zijn historische paden die de kernen Uden en Schaijk en Nistelrode en Zeeland met elkaar verbinden. De verbinding tussen stad en land/natuur behouden is belangrijk.

Daarnaast blijft recreatie ook een belangrijk onderdeel van het natuurgebied. Uiteraard in balans met natuur. Daarom kan niet alles overal, en komt de nadruk voor recreatie te liggen in de natuurschil en de verder te ontwikkelen levendige schil.

1.2 De Gebiedsvisie biedt een evenwichtig lange termijn perspectief.

In de Gebiedsvisie zijn duidelijke keuzes gemaakt. Dat dit nodig was, bleek ook tijdens het participatieproces, zowel bij inwoners, stakeholders, als politiek-bestuurlijk. In het gebied spelen namelijk diverse belangen een rol. Denk aan natuur-, recreatieve, economische en waterbelangen. Al die belangen en behoeften zijn zorgvuldig gewogen. Deze Gebiedsvisie vormt een evenwichtig document waarmee De Maashorst zich verder kan ontwikkelen als natuurgebied.

Kanttekening: Niet iedereen is blij met de grote grazers in De Maashorst

Veel mensen komen vaak in De Maashorst en genieten daar van alles wat het gebied te bieden heeft. Maar niet iedereen voelt zich op zijn of haar gemak bij de grote grazers. Dat kan ook niet zomaar worden veranderd. Als terrein beherende instanties werken we eraan om het draagvlak te vergroten door zo veel mogelijk te informeren over het natuurgebied en de rol van de grote grazers daarbinnen. In het gebied zelf gebeurt dit via borden, daarbuiten via de website en nieuwsberichten.

Daarnaast wordt gezorgd voor voldoende recreatiemogelijkheden buiten het begrazingsgebied. Op dit moment is dat vooral in de natuurschil. De komende jaren wordt ook ingezet op de ontwikkeling van de levendige schil daar omheen, inclusief omliggende natuurgebieden. Belangrijk is dat hier echt recreatief aantrekkelijke routes en gebieden worden ontwikkeld. Vanaf 2035 kan gefaseerd uitbreiding van de begrazing plaatsvinden naar de natuurschil. Maar wel pas als aan de in de visie genoemde voorwaarden wordt voldaan, waaronder de uitkomsten van de monitoring van de interactie tussen recreanten en grote grazers. Ook blijven zones rondom de recreatieve poorten en entrees vrij van begrazing door de grote grazers. Dit betekent dat er altijd voldoende recreatiemogelijkheden buiten de begrazing zullen zijn.

Kosten en dekking

Het voorliggende besluit heeft geen financiële consequenties. Voor Natuurgebied De Maashorst is structureel budget in onze begroting beschikbaar. Binnen dit structurele budget is jaarlijks ruimte om projecten en plannen die volgen uit de Gebiedsvisie op te pakken en uit te voeren.

Eind 2022 heeft de voormalige Stichting Maashorst in Uitvoering, bij hun opheffing, het resterende uitvoeringsbudget aan de partners teruggestort. Afhankelijk van de planontwikkelingen zal mogelijk aan uw raad worden voorgesteld om dat budget opnieuw (incidenteel) beschikbaar te stellen voor projecten in De Maashorst. Dit wordt dan integraal afgestemd met (projecten uit) de gebiedsvisie van De Hooze Vorssel. Beide visies kunnen, op basis van overeenkomende ambities en doelstellingen, gebruik maken van deze middelen (De Hooze Vorssel is Bernhezer deelgebied binnen De Maashorst).

Vervolg

De geplande vaststelling van de Gebiedsvisie is in de raadsvergadering van december 2023. In de Gebiedsvisie is ook een uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen opgenomen. De belangrijkste activiteiten voor 2024 zijn:

- Opstellen recreatiezoneringsplan;
- Opstellen evenementen- en activiteitenplan;
- Opzetten onafhankelijk onderzoek c.q. monitoringsproces naar interactie recreanten en grote grazers.

IBeP

Begin 2024 wordt het geactualiseerde Inrichtings- en beheerplan (IBeP) ter vaststelling aan ons college aangeboden.

DVO 2024 e.v.

Op dit moment heeft Bernheze een dienstverleningsovereenkomst gesloten met gemeente Maashorst (DVO 2023) waarin is opgenomen welke zaken gemeente Maashorst (al dan niet mede) namens Bernheze organiseert en/of uitvoert. Uitgangspunt is dat toekomstige afspraken over samenwerking in De Maashorst gekoppeld zijn aan de Gebiedsvisie en het daaraan gerelateerde uitvoeringsprogramma en IBeP.

Na vaststelling van de Gebiedsvisie kan ons college nieuwe samenwerkingsafspraken maken (planning Q1 2024). Daarbij hebben we voorkeur voor een meerjarige overeenkomst. Voorafgaand aan het vaststellen van een nieuwe overeenkomst wordt de bestaande samenwerking geëvalueerd. Uw raad wordt hierover geïnformeerd.

Communicatie

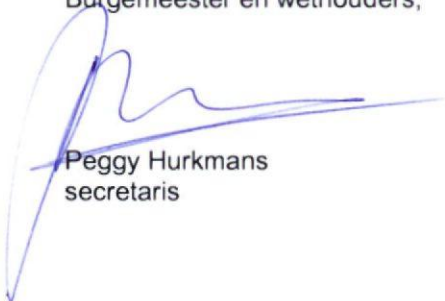
Na vaststelling door de drie gemeenteraden is de Gebiedsvisie te raadplegen op de website www.natuurgebieddemaashorst.nl. Op de gemeentelijke websites wordt een link naar deze webpagina opgenomen.

Voor de totstandkoming van deze gebiedsvisie is een uitvoerig participatietraject doorlopen. Participatie blijft ook in de uitvoeringsfase heel belangrijk. Hiervoor is, in overleg met betrokken partijen, een nieuwe opzet gemaakt. In de Notitie ter Opiniërende bespreking van 12 september jl. (en daar bijgevoegde bijlage 'Burgerparticipatie natuurgebied De Maashorst') is dit nader toegelicht.

Bijlage(n) De bijlage(n) zijn digitaal beschikbaar:

1. Gebiedsvisie Natuurgebied De Maashorst
2. Nota van beantwoording reacties op concept Gebiedsvisie
3. Verslag opiniërende bespreking cie. MZ 12 september 2023

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Antoine Walraven
waarnemend burgemeester